

mai imprevizibilă și mai pregnantă, mai ales că îndrăzneala nu-i e străină Teatrului Mic (mă număr printre acei spectatori care consideră punerea în scenă a momentelor Caragiale și a *Cintăreței chele* drept o experiență interesantă și fertilă a acestei stagiuni). Un singur moment euristic — cu toate binecunoscuțele calități ale dansatoarei Miriam Răducanu — e prea puțin și atacă omogenitatea întregului; în schimb, cîntecele, în ciuda popularității de care se bucură, mi s-au părut nepotrivite, ele plasându-se într-o zonă mai facilă și apărînd ca momente ale unui spectacol de varietăți. Poate că o regie mai complexă le-ar fi putut încadra în mod convenabil, dar aceasta presupunea o altă viziune inițială. Dacă un recital de sonete ar fi implicat o anumită sobrietate, nelipsită de solemnitate și de rigoare (deși nici de aceasta

nu sînt absolut convinsă), un recital Prévert se preta la un debit de fantezie scenică cel puțin tot atît de generos cum e cel al textului.

În fine, am apreciat verva lucidă a lui Ion Marinescu, incisivitatea lui Vasile Nițulescu, inteligența Doinei Șerban, candoarea Tatianeii Iekel, sensibilitatea Irinei Petrescu, firescul lui Nicolae Pomoje — regretînd unele versuri șoptite pînă la a nu mai fi auzite și jinduind, din loc în loc, după mai multă forță expresivă.

Și totuși, nu pot să nu mulțumesc colectivului Teatrului Mic pentru reconfortul pe care mi l-a procurat, convingîndu-mă, cu grație, gust și subtilitate, de dragostea lui pentru această ființă capricioasă, exigentă dar recunoscătoare — Poezia.

Nina Cassian

Iubesc pe al 7-lea

de COMAN ȘOVA

la Teatrul „Barbu Delavrancea“

Regia : Ion Simionescu. Scenografia : Elena Simirad-Munteanu. Distribuția : Florin Piersic (Ion Petrescu), Rodica Popescu (Ileana), Ion Niciu (Tăciu), Dumitru Fedoreac (Miron), Stelian Cremenciuc (Lică), Andreea Năstăsescu (Cora), Anda Caropol (Dumitrița), Dorina Lazăr și Alexandra Polizu (Nunuța), Mihai Stan (Miluță), Doru Atanasiu și Emil Hosu (Mișu), Dimitrie Dunca și Constantin Florescu (Nellu), Dimitrie Dumitru și Constantin Răschitor (Gaz), Constantin Florescu și Vasile Ichim (Crampon), Voicu Jori (Sfiosul), Mihai Marselos (Armatorul).

Iubesc pe al 7-lea este o piesă cu tinerțe, cu optimism, cu dragoste, cu construcții : construcții de combinate, de locuințe, de suflete ; este o scurtă poveste cu oameni ai zilelor noastre, care, ridicînd schele, ziduri, furnale, toarnă în fiecare tonă de beton un dram de vis, oameni care, construind viața nouă, construiesc și poezia ei. În piesa lui Coman Șova mesajul nu este agățat ca o bucățică de carton de toarta unui geamantan, problemele de clădire a vieții socialiste, a combinateelor și cvartalelor de blocuri nu sînt enunțate scolastic, nu sînt însăilate schematic, ci se află întreșute în text și subtext, germinează însăși acțiunea piesei, înobilează substanța comediei și produc fiorul intim al trăirii personajelor.

Acțiunea acestei comedii lirice se poartă în jurul unui vis. Tînărul Ion Petrescu,

funcționar (în mod accidental), cu o existență liniștită, dar presărată cu satisfacții prea mărunte, are o supremă dorință, un vis scump vieții lui : să se afle acolo unde oamenii își unesc tîria și înving natura, acolo unde se înalță giganți industriali pe locuri pustii, acolo unde se dau marile bătălii de conștiință, unde sînt necesare bărbăția, vigoarea spiritului și hărnicia brațelor ; într-un cuvînt, visează să muncească pe unul din marile șantiere ale socialismului. Acest vis este cu atît mai întemeiat, cu atît mai legitim, cu cît Ion s-a pregătit să devină montor, și numai printr-o întimplare n-a ajuns să se realizeze așa cum își dorise.

Dar soția sa, Ileana, mulțumită cu cît are și este pe punctul de a avea (căci — supremă fericire — tocmai li se repartizează un apartament nou), se cramponea-

ză de confortul și tihna ce le suride și se arată refractară la ideea părăsirii mult râvnitei locuințe, de dragul „visului“ de constructor al soțului ei. Încurajat de câțiva prieteni (Tuciu, Miron, Lică), Ion pleacă de-acasă, lăsându-și soția să mediteze în singurătate asupra adevăratei fericiți, a adevăratului rost al existenței. Lipsită de Ion, viața Ilenei devine cenușie, fără relief, fără fior; confortul în sine nu înseamnă nimic. Traiul golit de gânduri, de frământări, de suprema dorință a împlinirii unor năzuințe nu răspunde concepției despre viață a omului zilelor noastre. Frumosul apartament și se pare pustiu; zilele — egale, monotone, fără de sfârșit, iar prietenia Corei nu poate reprezenta un suport moral. Ca atare, Ileana se decide să pornească în căutarea soțului ei, colindând țara în lung și lat și oprindu-se la cele mai importante obiective industriale. Călătoria aceasta este un prilej de încurcături și scene de haz (căci țara este plină de Petrești, și ea nu știe pe care dintre șantiere se află Petrescul ei), dar mai mult decât atât, peregrinarea înseamnă pentru Ileana întâlnirea cu viața adevărată, cu vizitatorii și realizatorii marilor înfăptuiri, cu măreția și simplitatea miilor de tineri ce se întrec în a sosi pe locurile unde vor duduia motoare și se vor monta agregate. Treptat, visul de care-i vorbise Ion începe să capete contururi și în mintea Ilenei; pe lângă dragoste, apare un sentiment nou — înțelegerea, și aceasta întărește sensul conviețuirii, subliniază în plus comuniunea spirituală a celor doi soți. Întilnindu-l, în sfârșit, pe unul din șantiere, unde se mai află încă șase Petrești, Ileana se aruncă, așa cum e și firesc, în brațele celui de-al șaptelea (de aici și titlul piesei), fericită că și-a reîntilnit bărbatul, care muncește laolaltă, cu alte mii de vizitatori, în primele rinduri.

Frumusețea morală, autenticitatea eroilor piesei lui Șova, firescul și patosul acțiunilor lor decurg din sinceritate, din simplitatea gândirii și modulii lor de comportare. Ion, Ileana, Miron, Lică, Tuciu și ceilalți visează simplu, vorbesc fără emfază, acționează cu modestie; în piesă transpare astfel poezia simplității. Măreția universului spiritual al acestor tineri, al ideilor lor despre viață, despre prietenie și muncă, are la bază conștiința că întreaga lor energie este dăruită unei cauze minunate, aceea a construirii socialismu-

lui. Spiritul de partid care străbate piesa și lumea de idei a personajelor reprezintă forța vie ce unește milioanele de oameni din patria noastră în jurul aceluiași ideal — fericirea întregii societăți —, ideal căruia recente documente de partid îi dau cea mai înaltă expresie.

Personajele comediei lui Șova degajă prospețime, franchețe, „contaminând“ și pe cei din jur de chemarea nobilă la muncă, invitând la înfrângerea comodității, a micului confort personal. Citeva portrete nu se uită: ne referim la Ion (Florin Piersic), Lică (Stelian Cremenciuc), Ileana (Rodica Popescu); aceștia au autenticitate, farmec, personalitate. Pentru un debutant ni se pare promițător dacă reușește să transmită spectatorului un sentiment tonic, o mai mare încredere în propria sa capacitate, o bucurie sporită de viață și amintirea cîtorva eroi bine conturați, reliefați convingător.

Este cazul să îndreptăm însă atenția autorului și spre unele aspecte care se prezintă deficitar în piesa sa. Nu toate personajele vibrează la fel, nu toate sînt acordate la același diapazon. Unele (în special fetele) au intrat mai puțin în atenția autorului, ceea ce a făcut ca ele să apară sărăcite sufletește, simple prezențe pasagere, contribuția lor la suita de idei și acțiuni a piesei fiind infimă; excepție face Ileana, a cărei participare în desfășurarea piesei este permanentă, integrarea ei în acțiune fiind bine justificată.

O neîntregită satisfacție produce și diagrama personajului central, Ion. Bine urmărit în prima parte a piesei și stăruitor explicat ca scopuri, intenții, conduită, Ion rămîne destul de periferic acțiunii în partea a doua a comediei; aici, el iese din primul circuit, din principala orbită a atenției autorului, motiv pentru care spectatorului nu-i mai apare limpede toată frământarea anterioară, frământare ce l-a determinat să plece de-acasă pentru atingerea unui țel superior. Și-a atins Ion acest țel? Da, dar piesa dă acest răspuns indirect, laconic, în loc să ne fi oferit o demonstrație, nu simplistă, schematică, ci întemeiată pe fapte, pe câteva argumente convingătoare.

O altă sugestie pe care ne îngăduim să i-o dăm autorului este în legătură cu însușirea științei de a construi. Tema soției tinere care-și caută bărbatul pe șantierele țării putea fi speculată mult mai intens; ideea este suculentă și se preta la o tra-

Rodica Popescu (Ileana), Florin Piersic (Ion Petrescu), Ion Niciu (Tuciu), Andreea Năstăsescu (Cora), Dumitru Fedoreac (Miron) și Stelian Cremcenciu (Lică)

tare mai inventivă, mai spumoasă, în genul comediei încurcăturilor. Pentru aceasta însă, autorul ar fi trebuit să stăpânească foarte bine meșteșugul farsei, al foloșirii qui-pro-quo-ului, al conducerii personajelor pe drumul comediei „greșelilor”; în loc să facă acest lucru, el a trecut în fugă pe lângă o bogată sursă de comic. Ar fi bine, de asemenea, ca pentru viitoarele lucrări, autorul să se preocupe serios de însușirea artei de a sonda mai adânc psihologiile, să se străduiască și să năzuiască neîntrerupt a-și apropria și a-și

perfecționa măiestria construcției dramatice, priceperea portretizării, cu maximum de intensitate, a tuturor personajelor.

* * *

Nu se poate spune că piesa autorului debutant Coman Șova, devenită spectacol, nu cucerește prin aceleași calități prin care captivează și textul: tinerețe, optimism, entuziasm. Prezența, pînă și în rolurile episodice sau ultraepisodice, a unora din valoroșii actori ai teatrului, cum sînt Andreea Năstăsescu (Cora), Dorina Lazăr

(Nunuța), Anda Caropol (Dumitrița), Voicu Jorj (Sfiosul), a fost de natură să contribuie la creșterea calității, chiar în compartimentele mai firave ale piesei, actorii reușind să exprime printr-un gest, o atitudine, o frază, personaje schițate sumar.

Pentru partiturile cuplului central, regizorul Ion Simionescu a distribuit pe Florin Piersic (Ion) și Rodica Popescu (Ileana). Momentele în care aceștia doi și-au transmis unul altuia, direct sau retrospectiv, gânduri și sentimente, proiecte, închipuiri, visuri au purtat noblețea sincerității idealurilor, căldura tineretii, puritatea dragostei. Mai avântat decât Ileana, Ion și-a găsit în Florin Piersic interpretul ideal, pasionat, dinamic, înaripat, fiind în acest fel un factor de emulație pentru întregul colectiv. Creația actorului este cu atât mai meritorie cu cât el izbuteste să facă un salt imens, anume de la un personaj cum este Lennie (*Oameni și șoareci*), pe care-l interpretează în aceeași stagiune pe scena Teatrului Național, la acest Ion atât de structural deosebit, entuziast, lucid, întru chipare a limpezimii idealurilor socialiste. Mai „cuminte” decât Ion, Ileana și-a marcat prezența în special prin marea iubire pentru neliniștitul ei bărbat. Acest sentiment a fost comunicat cu deosebire de actrița Rodica Popescu, fără a fi neglijat însă să ne arate o bogată arie de stări sufletești, de la scepticism la convingere, de la regret la entuziasm, pe care o străbate eroina. Scena retrospectivă din actul întâi, jucată de cei doi actori — am zice — cu suflatul pe buze, a fost cuceritoare prin candoare, patetism, emoție, prin suplețea și delicatetea execuției.

Bune rezultate a obținut regizorul în munca sa cu acel „trifoi” al prieteniei, pe care-l constituie Tuciu (Ion Niciu), Miron (Dumitru Fedoreac), Lică (Stelian Cremeniuc); de fapt, acești trei „veterani”, care nu se simt bine decât pe șantier, reprezintă elementul mobilizator și unul din factorii determinanți în hotărârea lui Ion de a ră-

mine cu ei pe șantier. Toți cei trei interpreți au pus suflul și pasiune în realizarea figurilor de muncitori, Stelian Cremeniuc (servit și de un personaj mai bine individualizat) creionând cu umor un tânăr mucalit, sugubăț, al cărui limbaj colorat și împesăritat cu zicale și proverbe ni l-a recomandat ca pe un erou descinzând parcă din lumea povestirilor și amintirilor lui Creangă.

În rolul unui funcționar, care nu este iremediabil pierdut ca utilitate socială (Nellu), Dimitrie Dunea a satirizat subțire, și prin aceasta cu atât mai plin de haz și de adresă, acele trăsături (uşurința, meschinăria, superficialitatea, lăudăroșenia), care mai urătesc profilul moral al unora dintre oamenii de astăzi.

În scenele de lirism, de transparentă a sentimentelor, muzica lui Nicolae Kirulescu se insinuuă delicat, exprimând acele stări de supremă tensiune în care cuvintele sînt insuficiente. Lipsit de comuniune cu poezia textului, cu farmecul juvenil al eroilor, ni s-a părut decorul Elenei Simirad-Munteanu, în care nu am putut descifra decât unele bune intenții, nerealizate însă practic.

Într-o singură stagiune, Teatrul „Barbu Delavrancea” își oferă scena, cu generozitate, debutului a doi autori originali: Constantin Pastor și Coman Șova. Este o faptă temerară, un act de certă dăruire a forțelor teatrului cauzei culturii noastre noi, un act ce se înscrie într-o „tradiție” (e drept, foarte recentă), cu care această instituție se poate mîndri. Înfruntînd riscurile ce decurgeau din redusa experiență literară a autorilor, teatrul a manifestat încredere în talentul lor, le-a sprijinit cu fermitate condeii și a investit cele mai bune energii pentru transplantarea textelor publicate în paginile acestei reviste în luminile scenei.

Teatrul „Barbu Delavrancea” a avut ambiția să facă spectacole bune cu încercările unor debutanți, și a reușit.